

మోహాభారతేఠ

(తేట తెలుగు భాషలో)

సంస్కృత మూలం.
భగవాన్ వ్యాస మహర్షి.

తెలుగు మూలం:

శ్రీ నన్నయభట్టారకుడు

శ్రీ తిక్కన సోమయాజి

శ్రీ ఎర్రాప్రగడ.

(కవిత్రయం).

తెలుగు అనుసరణ

(కవిత్రయం పాద రేణువు)

Modali Venkata Subrahmanyam, B.A., B.G.L.

2-31, chaitanyapuri,
Hyderabad-500060
South India.

Ph:040-24048104

మహా భారతం

ఆది పర్వము.

(చతుర్థా శ్వాసము)

ఆ క థ కుడైన ఉగ్రశ్రవసుడు శౌనకాది మహా ము
నులను చూచి ఇలా చెప్ప సాగాడు.

యయాతి త న కొడుకు అయిన పూరుడికి
పట్టాభిషేకం చేసిన తరువాత, పూరుడు జనరంజ
కంగా రాజ్య పాలన సాగిస్తున్నాడు.

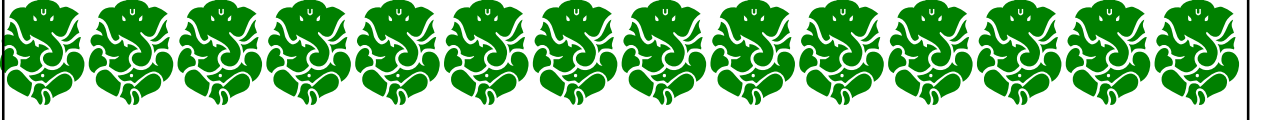

పూరుడి కొడుకు జనమేజయుడు. జనమేజయుని
కొడుకు ప్రాచీన్వంతుడు. ప్రాచీన్వంతుని కుమారుడు
సంయాతి. సంయాతి కొడుకు అహంయాతి. అహం
యాతి కొడుకు సార్వభౌముడు. సార్వభౌముని కొడుకు
జయత్సేనుడు. జయత్సేనుడి కొడుకు అవాచీనుడు.

అవాచీనుడి కొడుకు అరిహుడు. అరిహుని కొడుకు
మహభౌముడు. మహభౌముని కొడుకు యుతానీకుడు.
యుతానీకుని కొడుకు అక్రౌధనుడు. అక్రౌధనుని
కొడుకు దేవాతీధి. దేవాతీధి కొడుకు రుచీకుడు.

రుచీ కుని కొడుకు రుక్షుడు. రుక్షుని కొడుకు
మతినారుడు.

ఆ మతినారుడు సరస్వతీనదీ తీర మున పన్నెండు
సంవత్సర ములు సత్ర యాగ ము చేశాడు. సరస్వతీ నది
అతనిని తన భర్తగా చేసుకున్నది. వారికి త్రసుడు
అనే పీరుడు పుట్టాడు. త్రసుని కొడుకు ఇలీనుడు.
ఇలీనుడి కొడుకు దుష్యంతుడు.

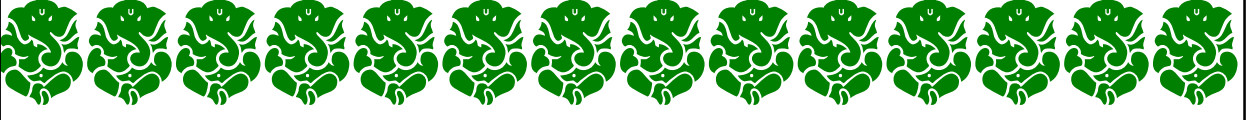

దుష్యంతుడు చిన్నప్పటినుండి అడవులలో తిరు
గుతూ సింహాను, పులులను వెంటాడి పట్టు కుంటూ
ఆడుకుంటూ ఉండేవాడు. దుష్యంతుని రాజ్య పాలనలో
ప్రజలు ధర్మ మార్గం అవలంబిస్తూ ప్రశాంతం గా
జీవిస్తున్నారు.

ఒక రోజు దుష్యంతుడు వేటకు వెళ్లాడు. అలా
వేటాడుతూ దుష్యంతుడు ఒక తపోవనానికి చేరు
కున్నాడు. అది కణ్వశ్రమము. కణ్వ మహాఋషి తపస్సు
చేసుకొనే ఆశ్రమము. ఆ ఆశ్రమములో బద్ధ శత్రువులైన
సింహాలు ఏనుగులు, ఎలుకలు పిల్లులు, చెట్టపట్టాలు
వేసుకొని సహజీవనం చేస్తుంటాయి.

దుష్టుడు తన మంత్రులతో "నేను ఒంటరిగా వెళ్లి కణ్వ మహామునిని దర్శించి వస్తాను. మీరు ఇక్కడే ఉండండి" అని చెప్పి ఒంటరిగా పాదచారి అయి కణ్వశ్రమానికి వెళ్లాడు.

కణ్వశ్రమ సమీపంలో ఒక అందమైన కన్య శకుంతల అనే పేరు కలదానిని దుష్టుడు చూచాడు. శకుంతల కూడా అతిలోక సుందరుడైన దుష్టుని చూచింది. అతనిని సాదరంగా ఆహ్వానించింది. ఉపిత రీతిన సత్కరించింది.

దుష్టుడు ఆ కన్యను చూచి "నా పేరు దుష్టుడు. ఈ దేశాన్ని ఏలే చక్రవర్తిని. వేట సిమిత్తము ఈ అడవికి వచ్చాను. కణ్వ మహామునిని దర్శించుకుందామని ఇక్కడకు వచ్చాను" అన్నాడు.

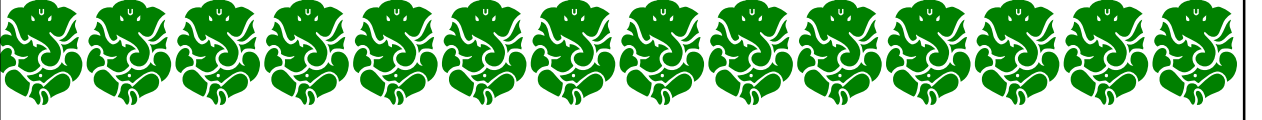

"వారు ఇప్పుడే పండ్లు తెచ్చుటకు వెళ్లారు. ఇప్పుడే వస్తారు" అని చెప్పింది శకుంతల.

"బాలా నీ తలితండ్రులే వరు? ఇక్కడ ఎందుకు ఉన్నావు?" అని అడిగాడు దుష్టుడు.

"ప్రభూ, నేను కణ్వ మహాఋషి కు మార్తెను" అని బదులు చెప్పింది.

దుష్యంతునికి అనుమానం వచ్చింది. "ఈమేముని కన్యక ఐతే నా మనసు ఈమె మీదికి ఎందుకు లగ్నం అయింది. కణ్వముని ఆజన్మబ్రహ్మచారి. మరి ఆయనకు కూతురు ఎలా వచ్చింది." అని మనసులో అనుకొని శకుంతల పుట్టుక గురించి తెలుసుకోవాలనుకున్నాడు దుష్యంతుడు.

"శకుంతలా, సన్యాసాశ్రమాన్ని పాటిస్తున్న కణ్వ మహాఋషికి నీవు కూతురు ఎలా అయినావు" అని అడిగాడు.

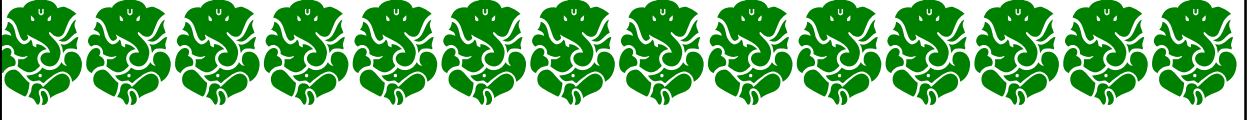

"మహారాజా, నాకునూ తెలియదు. ఒక రోజు ఒక మునీశ్వరుడు నా తండ్రి గారైన కణ్వ మహాఋషిని నా పుట్టు పూర్వోత్తరాల గురించి అడిగాడు. నా తండ్రి ఆ మునీశ్వరునికి చెప్పినది నేను పిన్నాను. అది మీకు చెబుతాను పినండి.

ఒక సారి రాజర్షి అయిన విశ్వామిత్రుడు తపస్సు

చేస్తున్నాడు. ఆ తపస్సుకు ఇంద్రుడు భయపడ్డాడు.
పిశ్వా మిత్రుని తపస్సు భగ్నం చెయ్యాలి అని అను
కున్నాడు. వెంటనే మేనక అనే ఒక అప్పర స ను
పిలిచాడు.

"మేనకా, నీవు ఎలాగైనా పిశ్వా మిత్రుని వద్దకు
వెళ్లి ఆయన తపస్సు భగ్నం చెయ్యాలి" అని చెప్పాడు.

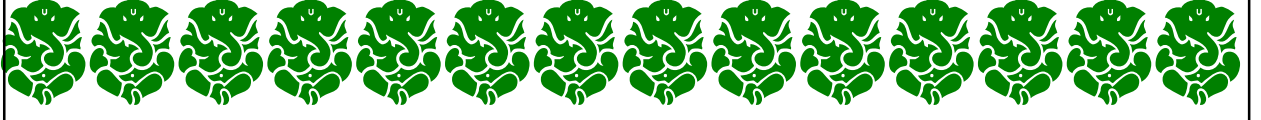

మేనక భయపడింది. "దేవేంద్రా, పిశ్వా మిత్రుని
వద్దకు పోవడానికే నువ్వు మొదలుకొని అందరూ
దేవతలు భయపడుతుంటారు. మరి నన్ను ఆయన వద్దకు
పోయి ఆయన తపస్సు భగ్నం చెయ్యి అని అడగడం తగునా
చెప్పండి. కానీ నా శక్తి కొలది ప్రయత్నించి ఆయన
మనసును మారుస్తాను" అని చెప్పి మేనక పిశ్వా మిత్రుని
వద్దకు వెళ్లింది. ఘోరమైన తపస్సు చేస్తున్న పిశ్వా
మిత్రుని చూచింది. ఆయనకు నమస్కారం చేసింది. తన
చెలికత్తెలతో, ఆయన దృష్టిలో పడేవిధంగా పూలు
కోస్తూ అటూ ఇటూ తీరుగుతూ ఉంది.

పిశ్వా మిత్రుడు మేనకను చూచాడు. ఆయన
మనస్సు చలించింది. మేనక మీద మనసు పడ్డాడు.

తపస్సు కట్టిపెట్టాడు. మేనకతో కామ సుఖాలు
అనుభవించ సాగాడు. వారిద్దరికి ఒక ఆడ శిశువు
జన్మించింది. వచ్చిన పని అయి పోయినది కాబట్టి మేనక
దేవలోకానికి వెళ్లి పోయింది. విశ్వామిత్రుడు తిరిగి
తపస్సు చెయ్యడానికి తపోవనానికి వెళ్లాడు.

ఆ పసి బిడ్డ మాత్రం ఏడుస్తూ ఆ ఇసుక తీన్నెల
మీద ఉండిపోయింది. అక్కడ ఉన్న పక్షులు తమ
రెక్కలను అడ్డంగా పెట్టి నీడ కల్పిస్తూ ఆ బిడ్డను
కాపాడాయి. అప్పుడు నా తండ్రి కణ్వు మహాబుషితన
శిష్యులతో అక్కడకు వెళ్లారట. నదీ తీరంలో ఒక
ఇసుక తీన్నె మీద, పక్షులచేత రక్షింపబడుతున్న ఆ ఆడ
బిడ్డను చూచారట. ఆ బిడ్డను తీసుకొని ఆశ్రమానికి
వచ్చారట. ఆ ఆడ శిశువును నేనే. శకుంతలతో
రక్షింబడినది కాబట్టి నాకు శకుంతల అని
నామకరణం చేసారు. అప్పటి నుండి నన్ను తన కన్న
కూతురి లాగా పెంచుతున్నారు. నేను వారిని నా తండ్రి
లాగా ఆదరిస్తున్నాను" అని చెప్పింది శకుంతల.

శకుంతల తాను విశ్వామిత్రుని కూతురు అని
చెప్పగానే దుష్యంతునకు ఆమె మీద మనసు కలిగింది.

పిశ్వా మిత్రుడు ఉత్త్రయుడు. కాబట్టి శ కుంతల ఉత్త్రయ కన్య.

దుష్యంతుడు శ కుంతలను చూచి "ఓ కోమతీ, నీవు అతిలోక సౌందర్యవతివి. నీవు ఈ నార చీరలు కట్టుకొని ఆశ్రమ వాసం చెయ్య తగవు. నీవు అందమైన రాజ సౌధములలో, రాజ్య సంపదలను అనుభవించ వలసిన దానవు. నాకు నీ మీద ప్రేమ కలిగింది. నీన్ను ఎసి మిది రకాలైన పివాహ పిధులలో ఒకటైన గాంధర్వ పిధిప్రకారం పివాహం చేసుకుంటాను." అని అన్నాడు దుష్యంతుడు.

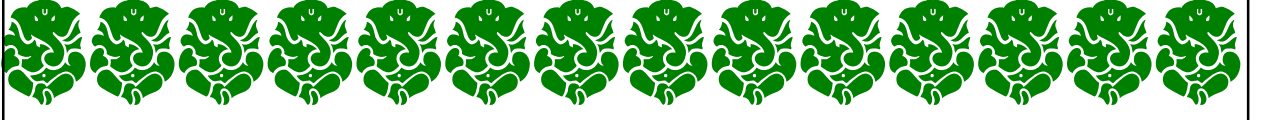
{పివాహ పిధులు ఎసి మిది రకాలు, అవి

- (1)బ్రాహ్మము (2)దైవము (3) ఆర్షము (4)గాంధర్వము
(5)ఆసురము (6)రాక్షసము (7)ప్రాజపత్యము
(8)పైశాచము}

"మహారాజా, నా తండ్రి కణ్వుల వారి ఆశ్రమములో లేరు. వారు వచ్చి కన్యా దానము చేసిన నన్ను మీరు స్వీకరింపవచ్చును" అని చెప్పింది.

"కోమలీ, గాంధర్వమునకు పెద్దల అనుమతి తోనూ, మంత్ర తంత్రములతోపనిలేదు. అత్యంత రహస్యంగా జరిగేదే గాంధర్వము." అని ఆమెకు చెప్పి ఒప్పించాడు.

"దుష్పంత మహారాజా, నేను నీన్ను పివాహ మాడిన, మన ఇరువురకు పుట్టబోయే పుత్రుని నీ సుపిశాల సామ్రాజ్యానికి మహారాజును చేయ్యడానికి తమరు అంగీకరించిన, నేను ఈ పివాహమునకు ఒప్పుకొన్నానను" అని శకుంతల చెప్పింది.

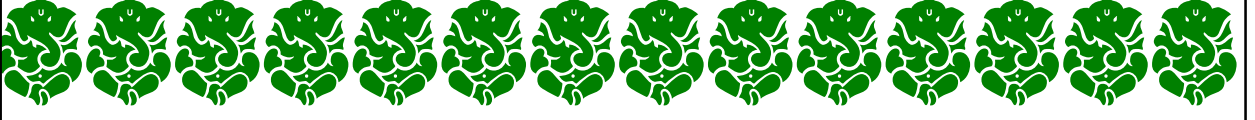

దానికి దుష్పంతుడు సంతోషంగా ఒప్పుకున్నాడు. శకుంతలా దుష్పంతులకు గాంధర్వ విధిన పివాహం జరిగింది. దుష్పంతుడు ఆమెతో కామ సుఖాలను అనుభవించాడు.

"శకుంతలా, నేను వెళ్లి నీన్ను సగౌరవంగా రాజధానికి తీసుకురావడానికి నా మంత్రులను పంపిస్తాను" అని శకుంతలను ఒప్పించి దుష్పంతుడు వెళ్లి పోయాడు.

ఈ పిషయమంతా తెలిస్తే తన తండ్రి కణ్వుడు
కోపగిస్తాడేమో అని శకుంతల భయపడుతూ ఉంది.

కణ్వు మహా ముని ఆశ్రమానికి వచ్చాడు.
శకుంతలలో కనపడుతున్న నును సిగ్గు, హావ
భావాలు చిత్రంగా కనపడ్డాయి. తన దీవ్య దృష్టితో
చూచి జరిగిందంతా తెలుసుకున్నాడు.

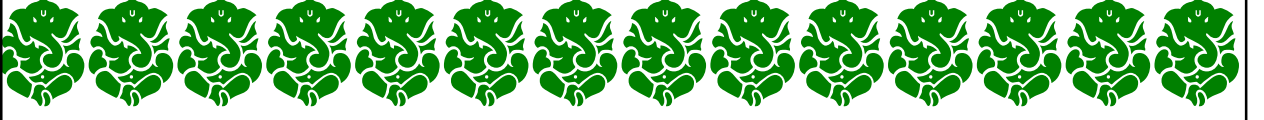

శకుంతలను చూచి "అమ్మా, గాంధర్వ
పివాహము శాస్త్ర సమృతమే. నీకుతగిన భర్తనే
ఎన్నుకున్నావు. గర్భదానం కూడాజరిగింది. నీకు
పుట్టబోయే పుత్రుడు ఈ సుపిశాల భరత సామ్రాజ్యానికి
చక్రవర్తి అవుతాడు." అని దీపించి "అమ్మా
శకుంతలా, నీవుకోరిన వరం ఇస్తాను కోరుకో
అమ్మా" అన్నాడు.

శకుంతల తండ్రికి నమస్కరించి "తండ్రి, నా
మనసు ఎప్పుడూ ధర్మం తప్పకుండా ఉండాలి. నాకు
పుట్టబోయే కొడుకు దీర్ఘాయువు, ఆరోగ్యం, ఐశ్వర్యం
కలిగి ఉండాలి. మహాబలవంతుడై ఉండాలి. మంచి
యశోవంతుడు కావాలి" అని అడిగింది

ఆమె కోరినట్లుగా ఆమెకు వరాన్ని ప్రసాదించాడు
కణ్వుడు. ఆమెకు చక్రవర్తి లక్షణాలతో భరతుడు
జన్మించాడు.

భరతుడు మహాబలవంతుడు. చిన్నప్పుడే,
అడవిలో ఉండే పులులను సింహాలను, ఏనుగులను పట్టి
తెచ్చి చెట్లకు కట్టేసేవాడు. ఏనుగులపైన స్వారీ చే
సేవాడు. అతని చేష్టలను చూచి ఆశ్రమంలో ఉన్న ము
నులు అతనికి "సర్పద మనుడు" అని పేరుపెట్టారు.

ఒక రోజు కణ్వ మహాముని శకుంతలను చూచి
"అమ్మా శకుంతలా, అడవిలో పుట్టిన ఇంట్లో ఎక్కువ
రోజులు ఉండటం క్షేమం కాదు. ఉపితం కాదు. పెండ్లి
అయిన అడవిలో భర్త దగ్గర ఉండటమే ధర్మం. కాబట్టి
నీవు నీ భర్త అయిన దుష్యంతుని వద్దకు వెళ్లు" అని
చెప్పి తన శిష్యులను తోడు ఇచ్చి శకుంతలను
దుష్యంతు మహారాజు వద్దకు పంపాడు. శకుంతల తన
కుమారునితో, శిష్యులతో దుష్యంతుని వద్దకు వెళ్ళింది.

కానీ దుష్యంతుడు ఆమెను గుర్తించలేదు.
ఆశ్రమంలో తన పట్ల చూపిన వలపు, ఆదరణ, ఆసక్తి

అతనిలో కనిపించలేదు. శకుంతలకు అనుమానం కలిగింది.

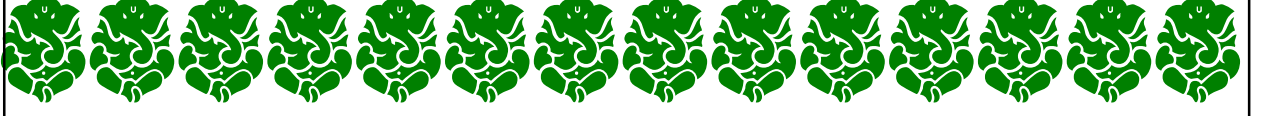

"దుష్ప్రతుడు నిజంగా తనను గుర్తించలేదా. లేక తెలిసి తెలియనట్టు ఉన్నాడా. లేదా రాజ్యకార్యాలలోపడి తనను మరిచిపోయాడా. లేక తనను పెండ్లిచేసుకున్న నాడు చెప్పిన మాటలు మరిచి తనను వదిలిపెసాడా. ఎవరన్నా దేనినన్న మరిచిపోతే తిరిగి జ్ఞాపకం చెయ్యవచ్చును. అసలు తెలియనపుడు, తెలియచెప్పవచ్చును. కాని ఇలాగా తెలిసి కూడా తెలియనట్టు నటించే వారికి చెప్పడం బ్రహ్మతరం కాదు. అయినా ఇంత దూరం వచ్చి, తిరిగి ఆశ్రమానికి తిరిగి వెళ్లిపోవడం మంచిది కాదు. ఆ రోజు జరిగినది అంతా చెప్పి, ఈ కుమారుని చూపిస్తాను" అని మనసులో నిశ్చయించుకుంది శకుంతల.

"ఓ రాజా, ఆ రోజు నువ్వు పేటకు అడవికి వచ్చావు. నా తండ్రి కణ్వు మహామునీసి దర్శించుకోడానికి మా ఆశ్రమానికి వచ్చావు. నన్ను చూచావు. మోహించావు. నన్ను గాంధర్వ పిఠిని పివాహమాడావు. నాకు పుట్టబోయే కుమారుని రాజును చేస్తాను అన్నావు.

ఇడుగోనీ కు మారుడు" అని తన కు మారుడు భరతుని చూపించింది.

ఇది అంతా చూచాడు దుష్టంతుడు. అతనికి అంతా తెలుసు. కాని ఏమీ తెలియని వాని వలె "నీవు ఎవ్వరవో నాకు తెలియదు. నేను నీన్ను ఎప్పుడూ చూడలేదు. నీవు ఎక్కడ నుండి వచ్చావో అక్కడకు పో" అని అన్నాడు.

శకుంతలకు దుఖం పొర్లుకు వచ్చింది.

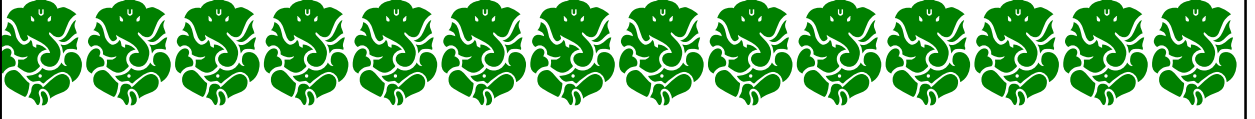

"మహారాజా, అన్నీయు తెలిసీ, ఏమీ తెలియని వాని వలె ఎందుకు మాట్లాడతావు. ఆ రోజు జరిగిన మన పివాహనికి సాక్షులు ఎవ్వరూ లేరని ఇలా అబద్ధాలు ఆడ వచ్చునా! ఇది మీకు తగునా! కాని మనలను, సూర్య చంద్రులు, పంచభూతాలు, మన హృదయం, యముడు, రాత్రి పగలు ఎప్పుడూ గమనిస్తూనే ఉంటాయి.

కట్టుకున్న భార్యను తీరస్కరించే వాడికి ఇహ లోక సుఖం గాని, పరలోక సుఖం గాని దక్కవు. పుత్ర సంతానాన్ని పొందాలంటే భార్య కావాలి. ధర్మము, అర్థము, కామము, మోక్షము అనే పురుషార్థాలను

సాధించడానికి, వంశాన్ని నిలపడానికి, ఉత్తమ గతులు
పొందడానికి, వృద్ధుని ఆనందం కలిగించడానికి
భర్తకు భార్య అవసరం. భార్య బిడ్డలను ఆదరంతో
చూచేవాడికి ఎలాంటి కష్టాలు రావు.

అదీయును కాక భార్య భర్తలో అర్థ భాగము.
అందుకని భర్తకంటే భార్య ముందు చనిపోయిన,
స్వర్గంలో భర్తకోసం ఎదురుచూస్తూ ఉంటుంది. కాని
భర్త ముందు చనిపోతే, భార్య కూడా అతనితో
సహగమనం చేస్తుంది. అలాంటి భార్యను అవమానిం
చడం ధర్మం కాదు.

పురుషుడు తన భార్య శరీరంలో ప్రవేశించి,
తీరిగి ఆమెకు పుత్రుడుగా జన్మిస్తాడు. కాబట్టి
కొడుకుతో భర్తను చూచుకుంటుంది స్త్రీ. తండ్రి
కూడా, తన రూపానికి ప్రతి రూపమైన కొడుకును
చూచి ఆనందిస్తాడు.

పైగా పున్నామ నరకం నుండి ఉద్ధరించే వాడు
పుత్రుడు. ఒక దీపం నుండి మరొక దీపం వెలిగి
నట్లు, నీ శరీరం నుండి ఈ పుత్రుడు పుట్టాడు.

కాబట్టి నీ పుత్రుని కౌగలించుకొని, ఆనందించు.

నీ కొడుకు నీ వంశ కర్త అవుతాడని సరస్వతీ చెప్పింది. మన పివాహం జరిగిన రోజు తమరు నాకు ఇచ్చిన మాట ను మరవడం తగునా. మనకు పుట్టిన ఈ కుమారుని నిరాకరించడం తగునా.

ఈ లోకంలో సత్యం పలకడం కన్నా మంచి పని మరొకటిలేదు. వెయ్యి అశ్వమేధ యాగాలు చేసిన ఫలం, ఒక సత్య వాక్యంతో సమానము. ఎన్ని తీర్థాలు సేపించినా, వేదాలు అన్ని చదివినా, అపి సత్యం చెప్పడంతో సాటి రావు. నేను అప్పరస అయిన మేనకకు, రాజర్షి అయిన విశ్వామిత్రునికి పుట్టిన దానను. ధర్మం తప్పి నేను అసత్యం పలకను. కాబట్టి, తమరు నాకు కణ్వాశ్రమములో చెప్పిన మాటలు గుర్తుకు తెచ్చుకొని, నన్ను, మన కుమారుని స్వీకరింపుడు." అని పతికింది శకుంతల.

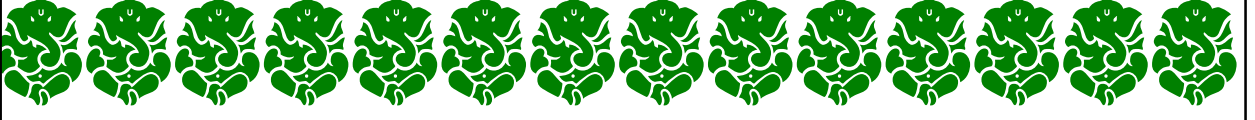

కాని దుష్కర్మం అంగీకరింపలేదు.

"నేను మహారాజును. నువ్వు సామాన్య రుషి

కన్యపు. నేను సిన్ను ఎప్పుడూ చూడలేదు. ఆడు వారు
అబద్ధాలు ఆడుదురు అనే మాట సార్థకం చేస్తున్నావు.
ఎత్తుగా,బలంగాకనపడుతున్న ఇతడిని నా కొడుకు అని
చెపుతున్నావా. ఇలాంటి అబద్ధాలను నేను అంగీకరిం
చను. నీవునే ఆశ్రమానికి తీరిగి పొమ్మ" అని
తీరస్కరించాడు దుష్యంతుడు.

"మహారాజా, నాకు ఈ తీరస్కారాలు కొత్త కాదు.
పుట్టిన నాడే తల్లి తండ్రులచేత పిడువ బడ్డాను. ఇప్పుడు
భర్త చేత పిడువబడ్డాను. నేను నోచిన నోములు అంతే
అని సరిపెట్టుకుంటాను. ఇంత కన్నా ఏమీ కాదుకదా.
ఇంక నాకు ఆ భగవంతుడే దీక్కు" అంటూ కొడుకును
తీసుకొని వెనక్కు తీరిగి వెళ్లబోయింది.

అప్పుడు ఆకాశం నుండి ఒక వాక్కు వినీపిం
చింది.

"ఒదుష్యంత మహారాజా!. శకుంతల నిజమే
చెప్పింది. ఈ శకుంతల నీ భార్య. ఈ భర్తాడు నీకు
శకుంతలకు పుట్టిన వాడు. వీరిని స్వీకరించుము."

ఇది పిసి దుష్టంతుడు లేచి సభ లో ఉన్న
వారితో ఇలా అన్నాడు.

"సభా సదులారా. ఆ రోజు నేను ఈ శకుంతలను
గాంధర్వ పిఠిని పివాహ మాడిన నాడు, నాకు ఈమెకు
తప్ప వేరే ఎవరికి తెలియదు. లోక నిందకు పెరిచి
ఇప్పటిదాకా ఈమె నాకు తెలియదు అని అన్నాను. కానీ
ఇప్పుడు ఆకాశ వాణి అందరకూ నిజం తెలియ చేసింది.
నేను నా భార్య పుత్రులను స్వీకరిస్తున్నాను" అని
పతికి, శకుంతలను, భరతుని సాదరంగా స్వీకరిం
చాడు. భరతుని యువ రాజుగా చేసాడు.

కొంత కాలం రాజ్య సుఖాలు అనుభవించి,
కుమారుడైన భరతునికి రాజ్యం అప్పగింది, భార్యతో
తపోవనానికి వెళ్లాడు. భరతుడు ఈ సుపిశాల
సామ్రాజ్యాన్ని, జనరంజకంగా పాలించాడు. భరత
వంశానికి వంశ కర్త అయ్యాడు.

అటువంటి భరతునికి భుమన్యుడు జన్మించాడు.
భుమన్యుడి కొడుకు సుహోత్రుడు. సుహోత్రుడి కొడుకు
హస్తి. అతని పేరు మీదనే హస్తినా పురం పెలసింది. అదే

కౌరవుల రాజధాని అయింది. (నేటికీ మనకు రాజధాని హస్తినాపురం (Delhi)).

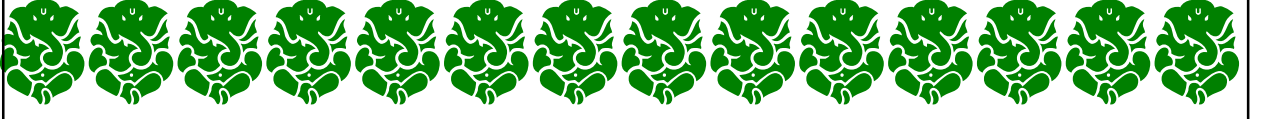

హస్తీ కొడుకు వికుంఠనుడు. వికుంఠనుడి కొడుకు అజమీఠుడు. అజమీఠుడికి 124 మంది కుమారులు. అందులో సంవరణుడు అనే వాడు సూర్యుడి కుమార్తె అయిన తపతినీ వివాహం చేసుకున్నాడు. వారికి మరొక వంశ కర్త అయిన కురుజన్మించాడు. అతనిపేరు మీదనే కురువంశం మొదలైంది. భారత యుద్ధం జరిగిన ప్రదేశం కూడా అతనిపేరు మీదనే కురుక్షేత్రం అని పిలువబడింది.

కురునకు వీధూరధుడు పుట్టాడు. వీధూరధుని కొడుకు అనశ్వుడు. అనశ్వుని కొడుకు పరీక్షిత్. పరీక్షిత్ కొడుకు భీమసేనుడు. భీమసేనుడి కొడుకు ప్రదీపుడు. ప్రదీపుని కొడుకు ప్రతీపుడు. ప్రతీపుని కుమారుడు శంతనుడు. శంతనుడికి గంగాదేవికి దేవప్రతుడైన భీష్ముడు పుట్టాడు. శంతనునికి యోజన గంధీ అయిన సత్యవతికి చిత్రాంగదుడు, విచిత్రవీర్యుడు అనే ఇద్దరు కొడుకులు పుట్టారు.

అప్పుడు జనమేజయుడు వైశంపాయనుని చూచి,
"వైశంపాయన మహర్షీ, శంతన మహారాజుకూ, గంగా
దేవీకీ ఎలా కలిసింది. వారికి భీష్ముడు ఎలాపుట్టాడు.
వివరించండి" అని అడిగాడు.

వైశంపాయనుడు ఇలాచెప్ప సాగాడు.

పూర్వము ఇక్ష్వాకు వంశంలో మహాభీష్ముడు అనే
వాడు పెయ్యి అశ్వమేధ యాగాలు, నూరు రాజసూయ
యాగాలు చేసి, బ్రహ్మలోకానికి వెళ్లి అక్కడ దేవతల
తోనూ, మహాబుష్మలతోనూ, బ్రహ్మదేవుని సేవిస్తూ
ఉన్నాడు.

ఒక రోజు గంగాదేవి బ్రహ్మ సభకు వచ్చింది.
అప్పుడు గాలి బలంగా వీచింది. గంగాదేవి కట్టుకున్న
చీర కొంచెం పైకిలేచి గంగాదేవి తొడలు కనపడ్డాయి.
దేవతలందరూ తలలు పక్కకు తిప్పుకున్నారు. కాని
మహాభీష్ముడు ఆసక్తిగా చూస్తున్నాడు.

బ్రహ్మదేవుడు ఇది చూచాడు. కోపం వచ్చింది.
"మహాభీష్మా, నువ్వు భూలోకమున మానవ వనితకు

జన్మించు ము" అని శాపం పెట్టాడు.

తన తప్పు తెలుసుకున్నాడు మహాభీషుడు.

"బ్రహ్మదేవా, భూలోకంలో ప్రతీపుడు అనే పుణ్యాత్ముడు ఉన్నాడు. కాబట్టి అతనికి కొడుకుగా జన్మిస్తాను" అని కోరుకున్నాడు. బ్రహ్మదేవుడు సరే అన్నాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా, గాలికి చేర తొలగినపుడు, తన తొడలను చూచిన మహాభీషుని చూచి గంగాదేవి మోహించింది. అతనినే తలుచుకుంటూ భూలోకానికి వస్తుంటే, ఎసి మిది మంది వసువులు ఆమెకు ఎదురు పడ్డారు. దీనంగా ఉన్నా వారిని చూచి కారణం ఏమిటి అని ప్రశ్నించింది గంగాదేవి.

అప్పుడు ఎసి మిది మంది వసువులూ గంగను చూచి "అమ్మా గంగాదేవీ. మాకు వసిష్ట మహాముని భూలోకంలో పుట్ట మని శాపం ఇచ్చాడు. అందుకని, ఒక పుణ్యవతి గర్భంలో జన్మించ వలెనని పోతున్నాము. నువ్వు ఎదురుపడ్డావు. మేము నీకు పుత్రులుగా జన్మిస్తాము. మహాభీషుడు మాన వ లోకంలో ప్రతీపునకు శంతనుడై జన్మిస్తాడు. నీకూ అతనికి సంగ మము

అవుతుంది. నీ కూ, శంతనుని కి మేము జన్మిస్తాము" అని
అడిగారు.

గంగాదేవి కూడా సంతోషించింది. నా కోరికా
అదే. కాబట్టి మీరు నిశ్చింతగ ఉండండి అని చెప్పింది.

"అమ్మా మాది ఒక కోరిక. మేము పుట్టిన వెంటనే
గంగలో పడవేస్తూ మాకు భూలోకం నుండి ముక్తిని
ప్రసాదించు. మాకు వశిష్ట మహర్షి కూడా అలాగే అనుమతి
ఇచ్చాడు" అని చెప్పారు.

గంగాదేవి ఆలోచనలోపడింది. "మీరు చెప్పింది
బాగానే ఉంది. కానీ నాకు దీర్ఘాయుష్మంతుడైన ఒక్క
కొడుకు కావాలి. అది ఎలాగా? అని అడిగింది.

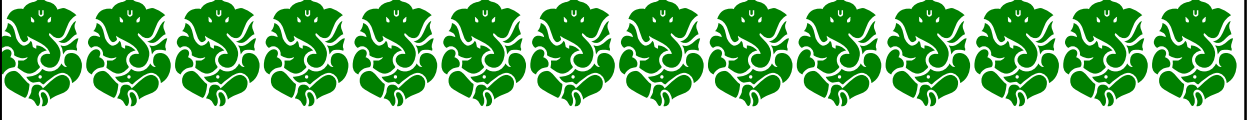

"అమ్మా గంగాదేవి, మాలో ఎనిమిదవ వాడు ప్రభాసుడు.
అతడు మా అందరి అంశంతో, దీర్ఘాయువుగా నీ కన్న
కొడుకై మానవ లోకంలో ఉంటాడు" అని చెప్పారు.

గంగాదేవి, అష్ట వసువులు అలా ఒప్పందం చేసుకొని
వెళ్ళిపోయారు.

మానవ లోకంలో ప్రతీపుడు అనే మహారాజు రాజ్య భోగాలను అనుభవించి, గంగా నదీతీరంలో తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. ఒక రోజు గంగాదేవి ప్రతీపునకు ప్రత్యక్షం అయింది. ఒక దివ్య కాంత రూపంలో అతని కుడి తొడ మీద కూర్చుంది.

ప్రతీపుడు ఆమెను చూచి ఆశ్చర్యపోయాడు. "నీవు ఎవ్వరు? నా తొడ మీద ఎందుకు కూర్చున్నావు?" అని అడిగాడు.

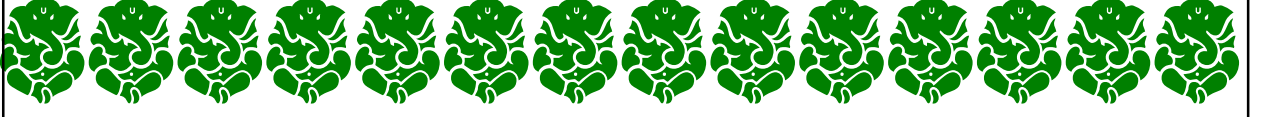

"ప్రతీప మహారాజా, నేను జహ్ను మహర్షిపుత్రుని. జాహ్నువీని. నీకు భార్యను అవుదామని వచ్చాను. నన్ను స్వీకరించు" అని అడిగింది.

"ఓ జాహ్నువీ, నాకు ఇప్పటికే పెళ్లి అయింది. నేను నా భార్యను తప్ప మరొక స్త్రీని మనసులో తలపను. అయినా, నీ వంటి స్త్రీ ఇలా అడగడం న్యాయమా. పైగా, ఆడు వారు భర్త ఎడమ తొడ మీద కూర్చుంటారు. పుత్రులు తండ్రి కుడి తొడపై కూర్చుంటారు. నువ్వు నా కుడి తొడపై కూర్చున్నావు. కాబట్టి నా కొడుకును వరించి పెళ్లి చేసుకొనుము?" అని చెప్పాడు ప్రతీపుడు.

గంగాదేవి అక్కడ నుండి వెళ్లి పోయింది.

ప్రతీపునకు, అతని భార్య అయిన సునందకు, మహాభీషుడు, బ్రహ్మ వాక్కు ప్రకారం, శంతనుడు అనే పేరుతో జన్మించాడు. ప్రతీపుడు శంతనుడికి రాజ్యాన్ని అప్పగించాడు.

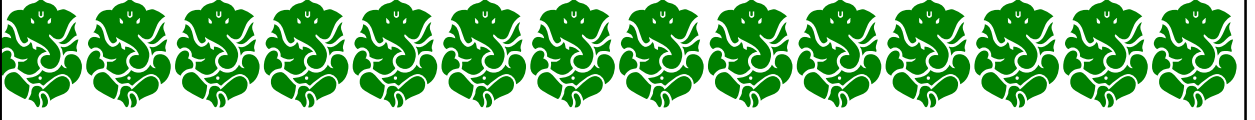

"కుమారా, ఒక రోజు, గంగానదీ తీరాన ఒక కన్యను చూచాను. "నువ్వు నా కొడుకుకు భార్యవు కమ్మ" అని అడిగాను. ఆమె దానికి అంగీకరించింది. నీవు ఆమెను వివాహము చేసుకొనుము. ఆమెను గురించి వివరాలు ఏమీ అడగకుండా ఆమె కోర్కె తీర్చు" అని చెప్పాడు. శంతనుడు సరే అన్నాడు.

తరువాత ప్రతీపుడు తపోవనానికి వెళ్లి పోయాడు. శంతనుడు రాజ్యం చేస్తున్నాడు. ఒక రోజు శంతనుడు పేటకు వెళ్లాడు. గంగానదీ తీరంలో, ఒక అందమైన కన్య (గంగ)ను చూచాడు. ఆమె అందానికి ముగ్ధుడై అమెనే చూస్తున్నాడు. ఆమె కూడా శంతనుని అందానికి పరవశించి అతనినే చూస్తూ ఉంది.

శంతనుడు ఆమెను చూచి "నువ్వు ఎవ్వరు?
బంటరి గా ఇక్కడ ఎందుకు ఉన్నావు?" అని అడిగాడు.

దానికి ఆమె "ఓ రాజా, నీకు నన్ను భార్య గా
స్వీకరించాలి అనే కోరిక ఉంటే, నన్ను ఏమీ అడక్కు-
నేను ఏమీ చేసినా అడ్డు చెప్పకు. నా మనసు నొప్పిం-
చకు. అలాగైతే నేను నీకు భార్యనై నీ కోరికలు
తీరుస్తాను" అని చెప్పింది.

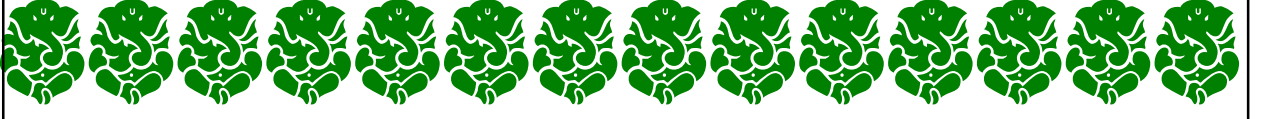

తండ్రి చెప్పిన మాట గుర్తుకు వచ్చింది శంత-
నునికి. పైగా ఆమె మీద మనసు పడ్డాడు శంతనుడు.
అందుకని ఆమె చెప్పిన వాటికి ఒప్పుకున్నాడు. గంగ
ను వివాహం చేసుకున్నాడు.

గంగకు శంతనుడికి, వసువులు ఒకరి పెంట
ఒకరు కుమారులుగా జన్మించారు. గంగ వారందరినీ
పుట్టిన పెంటనే గంగా నదిలో పడవేసింది. శంత-
నుడికి మనసులో బాధగా ఉన్నా అనుకున్న మాట
ప్రకారం ఏమీ అనే వాడు కాదు. అలా ఏడుగురు
వసువులూ పుట్టారు. చనిపోయారు.

అష్ట మ వసువు ఐన ప్రభాసుడు జన్మించాడు. ఈ సారి శంతనుడు ఊరుకోలేదు. "ఇప్పటి దాకా పుట్టిన వారందరినీ గంగలో వేసావు. నాకు ఈ కొడుకు ను వదలడం ఇష్టం లేదు. నేను ఇవ్వను" అన్నాడు.

"శంతన మహారాజా, నీవు నాకు ఇచ్చిన మాట తప్పింది. నేను వెళ్లి పోతున్నాను. నేను ఎవరో తెలుసా. నేను గంగను.. అష్ట వసువులు వశిష్ట మహాముని శాపంతో మానవ లోకంలోపుట్టారు. వారుకోరిన కోరిక ప్రకారం నా గర్భంలోజన్మించారు. పుట్టగానే వారికి పిముక్తి కలిగించాను. ఈ ఎనిమిదవ కొడుకు చిర కాలం జీవిస్తాడు. కీర్తి మంతుడవుతాడు" అని చెప్పింది గంగ.

"ఓ గంగా, వసువులు దేవతలు. దోషము లేనివారుకదా. వశిష్ట మహాముని వారికి ఎందుకు శాపం ఇచ్చాడు. అందులో ఎనిమిదవ వాడు మాత్రం మానవ లోకంలో ఎక్కువ కాలం ఎందుకు జీవించాడు. పివరంగా చెప్పు" అని అడిగాడు. అప్పుడు గంగా ఇలాచెప్పింది.

"శంతన మహారాజా, వరుణుడి కు మారుడైన
వశిష్టుడు అనే మహా ముని మేరు పర్వతపు గుహలో
తపస్సు చేస్తున్నాడు. వశిష్టుని ఆశ్రమంలో నందిని అనే
కామధేనువు ఉంది. అది వశిష్టునికి కావలసిన
వస్తువులు అన్నింటినీ ఇస్తూ వశిష్టునికి సేవచేస్తూ
ఉంది.

ఒక రోజు అష్ట వసువులు వశిష్టుని ఆశ్రమానికి
వచ్చారు. కామధేనువును చూచారు. దాని మహిమకు
ఆశ్చర్యపోయారు. అందులో ఎనిమిదవ వసువు భార్య
తన భర్తతో ఇలా అంది.

"నందిని అనే ఈ కామధేనువు పాలు తాగి రోగం,
ముసలి తన ములే కుండా బతుకుతారు అంటారు కదా.
మరి దీని యజమాని ఎంతటి గొప్ప వాడు అయి ఉండాలి.
కాబట్టి ఈ ధేనువును నా ప్రాణ స్నేహితురాలు జీతవతికి
కానుకగా ఇవ్వాలని కోరికగా ఉంది." అని అడిగింది.

మిగిలిన వసువులు కూడా ఆమెకు వంత పాడారు.
ఎనిమిదవ వసువు, ప్రభాసుడు, నందిని అనే ఆహోమ
ధేనువును పట్టుకొని తీసుకొని వెళ్లాడు. వశిష్ట మహా

ముని తన యోగ దృష్టి తో ఇదంతా చూచాడు. ఆయన కు
కోపం వచ్చింది. "మీరందరూ మానవులై పుట్టండి" అని
శాపం ఇచ్చాడు వసువులందరూ వసిష్ఠుని కాళ్ళ మీద
పడ్డారు. భూలోకంలో ఎక్కువ కాలం ఉండకుండా
అనుగ్రహించ మని వేడుకున్నారు.

"అలాగే జరుగుతుంది. కానీ అసలు నేరం చేసిన
వాడు ఈ ఎని మీద వసువు అయిన ప్రభాసుడు. వాడు
మాత్రం చిర కాలం మానవ లోకంలో ఉంటాడు.
సంతాన హీనుడిగా బతుకుతాడు." అని అన్నాడు
వసిష్ఠుడు. తరువాత జరిగిందంతా మీకు తెలిసిందే"
అని చెప్పింది గంగాదేవి.

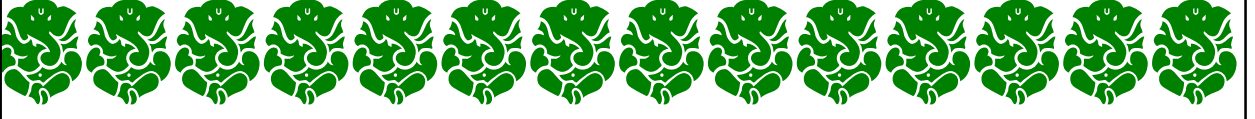

అష్టమ వసువు అయిన ప్రభాసునికి, దేవప్రతుడు
అని నామకరణం చేసింది. "శంతన మహారాజా, దేవ
ప్రతుడుపెద్ద వాడు అయ్యేవరకు నా దగ్గరేపెరుగుతాడు"
అని చెప్పి, అతనిని తీసుకొని వెళ్ళిపోయింది.

ఇదంతా విని శంతనుడు ఆశ్చర్యపోయాడు.
జరిగిందానికి విచారిస్తూ హస్తినాపురానికి వచ్చాడు.

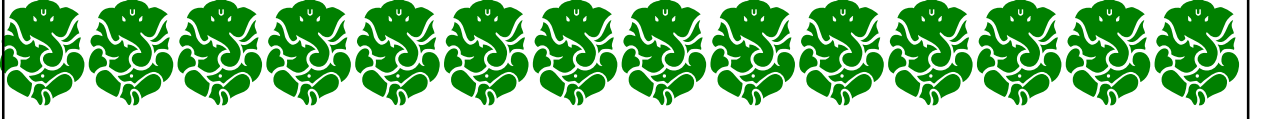

కొంత కాలం తరువాత, ఒక రోజు శంతనుడు
వేట నిమిత్తము గంగానదీ తీరానికి వెళ్లాడు. ఒక చోట
గంగా నది ప్రవాహం ఆగి పోయినట్టు అయింది. శంతనుడు
ఇది చూచి ఆశ్చర్య పోయాడు. దీనికి కారణం ఏమిటా అని
ఆలోచిస్తూ గంగా నది వెంట నడుస్తున్నాడు. అక్కడ ఒక
చోట ఒక బాలుడు గంగా నదికి అడ్డంగా తన బాణాలతో
అడ్డు కట్ట కట్టాడు. అతనే గంగా శంతనుల కుమారుడు
దేవ ప్రతుడు. కాని శంతనుడు ఆ కుమారుని
గుర్తించలేదు.

ఇంతలో గంగా దేవి అక్కడకు వచ్చింది. "ప్రభూ
ఈ బాలుడు మీ కుమారుడు. వసిష్ఠుని వద్ద వేదాలు
నేర్చుకున్నాడు. శుక్రుడు, బృహస్పతి వద్ద ధర్మ స్త్రీలు
నేర్చుకున్నాడు. పరశురామునితో సమానంగా
ధనుర్విద్యను నేర్చుకున్నాడు. ఇంక నీ కుమారుని
స్వీకరించుము" అని కుమారుని శంతనునికి అప్పచెప్పి
గంగ వెళ్లి పోయింది. వీరుడు, ధీరుడు, గుణవంతుడు,
సకలవిద్యాపారంగతుడు అయిన కొడుకును చూచి
శంతనుడు ఉప్పొంగి పోయాడు. కొడుకుతో సహా
హస్తినాపురానికి వచ్చాడు. దేవప్రతునికి యౌవరాజ్య
పట్టాభిషేకం చేసాడు.

ఒక రోజు శంతనుడు యమునా నదీ తీరంలో
పిహరి స్తున్నాడు. దూరం నుండి మంచి పరి మళం వేస్తూ
ఉంది. ఆ పరి మళం వస్తున్నవైపుకు వెళ్లగా, అక్కడ
ఒక అందమైన కన్యను చూచాడు శంతనుడు. ఆమె
యోజన గంధి (సత్యవతి). ఆమె ఒంటి మీదనుండి వచ్చే
పరి మళాన్ని, ఆమె సౌందర్యాన్ని చూచి పరవశించి
పోయాడు శంతనుడు..

"ఓ సుందరీ, నీవు ఎవరు? ఒంటరి గా ఇక్కడ
ఎందుకు పడవ నడుపుతున్నావు?" అని అడిగాడు.

"ఓ రాజా, నేను దాశ రాజు కూతురీని. తండ్రి
గారి ఆజ్ఞ మేరకు పడవ నడుపుతున్నాను" అని బదులు
చెప్పింది సత్యవతి.

శంతనునికి ఆమెను వివాహం చేసుకొన వలెనని
కోరిక కలిగింది. పెంటనే శంతనుడు దాశ రాజు
దగ్గరకు వెళ్లి, తన కోరిక వెల్లడించాడు.

"మహా రాజా, ఆడ పిల్ల పుట్టిన పెంటనే ఒక

వరుసి చేతిలోపెట్టడం సంప్రదాయం.. నా కు మార్తెను నీ
వంటి వరుసికి ఇవ్వడానికి అభ్యంతరం ఏముంది.
కాసి, నాది ఒక కోరిక ఉన్నది" అని అన్నాడు దాశ
రాజు.

" అదే మిటో చెప్పు" అని అడిగాడు శంతనుడు .

"నా కు మార్తెకు పుట్ట బోయే సంతానానికి
రాజ్యాధికారం దక్కాలి" అని కోరాడు దాశ రాజు.

దానికి శంతనుడు ఒప్పుకోలేదు. గాంగేయుడికి
తప్ప వేరే వారికి రాజ్యం ఇవ్వడం ఇష్టం లేదు.

"వేరే ఏదైనా కోరుకో" అన్నాడు శంతనుడు.

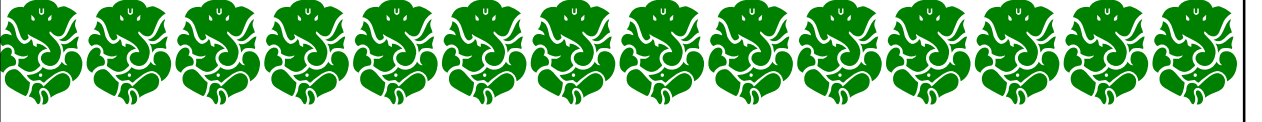

"నాకు మరే మీ ఇష్టంలేదు" అన్నాడు దాశ రాజు.

పిచారంతో శంతనుడు హస్తినాపురానికి తిరిగి
వచ్చాడు. అప్పటినుండి శంతనుడు రాచ కార్యాల
సరిగా చూడడంలేదు ఎప్పుడూ ఏదో పిచారంగా ఉంటు
న్నాడు. గాంగేయుడు ఇది చూచాడు.

"తండ్రి. మీ మనోవేదనకు కారణమేమి?" అని అడిగాడు.

"గాంగేయ, ఒకే పుత్రుడు కలవాడు, అసలు సంతానం లేని వాడు సమానమే అని ధర్మశాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి. నీకు తోడుగా మరి కొంతమంది కొడుకులను కనాలనినాకు కోరికగా ఉంది. పైగా, నువ్వు అస్త్ర శస్త్ర పిద్యలో ఆరితేరిన వాడవు. శత్రువుల పట్ల క్రూరుడవు. అత్యంత సాహసికుడవు. కాబట్టి, నీకు ప్రమాదం ఎప్పుడూ పొంచి ఉంది. నువ్వు ఎన్నాళ్లు బతుకుతావోతెలియదు. కాబట్టి, ఇంకా కొంతమంది పుత్రులు ఉంటే బాగుంటుంది" అని అన్నాడు. శంతనుడు.

తండ్రికి మరల పివాహం చేసుకొనవలెనని కోరికగా ఉంది అని గాంగేయునకు అర్థం అయింది. మంత్రులతో ఆలోచించి అసలు పిష్యుం తెలుసుకున్నాడు. దాశరాజు దగ్గరకు వెళ్లాడు.

"దాశరాజా, నీకు మార్తే యోజన గంధిని నా తండ్రి శంతనునికి ఇచ్చి పివాహము చేయుము" అని

అడిగాడు.

"చాలా సంతోషం. నీవు నీ తండ్రికొరకు కన్యను అడగడానికి వచ్చిన ధర్మాత్ముడివి. ఈ కన్య సామాన్యరాలు కాదు. ఉపరిచర వసువు వీర్యానికి జన్మించినది. ఆ ఉపరిచర వసువు ఈ కన్యను శంతన మహారాజుకే ఇమ్మని చెప్పాడు. అందుకే ఇది వరకు దేవలుడు అడిగినా ఇవ్వలేదు. కాని నాది ఒక కోరిక. నా కూతురికి పుట్టే పుత్రులు సవతి కుమారులు అవుతారు. కాబట్టి ఆ దోషం లేకుండా చెయ్యి" అని చెప్పాడు దాశరాజు.

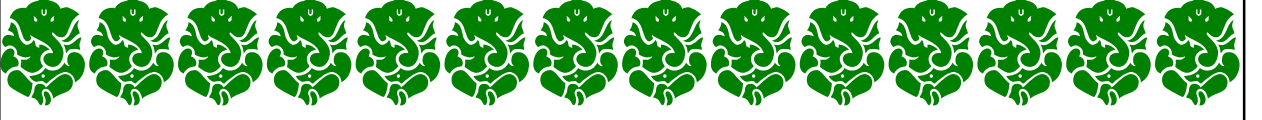

గాంగేయునికి దాశరాజు అంతర్యం అర్థం అయింది. పెంటనే అక్కడ ఉన్న వారినందరినీ పిలిచి "ఇక్కడ చేరిన రాజులు అమాత్యులు, ప్రజలు అందరూ పినండి. నా తండ్రికి కాబోయే భార్య అయిన ఈ యోజన గంధికి పుట్టబోయే పుత్రులే ఈ రాజ్యానికి వారసులు అవుతారు. అతనే మన అందరికీ ప్రభువు" అని చెప్పాడు.

కాని దాశరాజుకు ఒక సందేహం కలిగింది.

"గాంగేయా, నీవు రాజ్యాధి కారాన్ని వదులు కున్నావు. కాసి నీ కు పుట్టబోయే పుత్రులు ఊరు కోరు కదా. వారు నీ మాటను అంగీ క రి స్తారా?" అని అడి గాడు.

"దాశ రాజా నాకు పుత్రులు కలి గితేనే కదా ఆ స మస్య వచ్చేది. అందుకే, నేను, ఈ రోజు నుండి బ్రహ్మచర్య వ్రతాన్ని స్వీ క రించాను. ఆజన్మాంతం బ్రహ్మచారి గనే ఉంటాను. నీ కూతురిని నా తండ్రికి ఇచ్చి పివాహం చెయ్యడానికి అభ్యంతరంలేదుగా" అని అన్నాడు గాంగేయుడు.

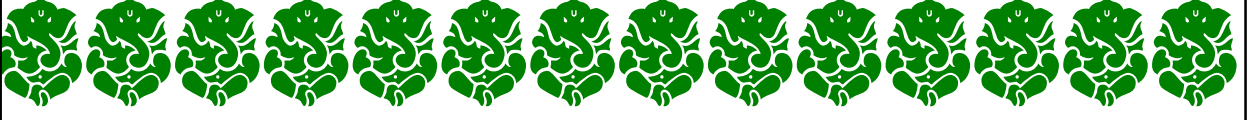

గాంగేయుడు చేసిన ఈ భీ షణమైన ప్రతిజ్ఞ "భీ ష్మ ప్రతిజ్ఞ" గా చరిత్రలోనిల్చిపోయింది. దేవతలు పూల వాన కురి పించారు. ఆ రోజునుండి గాంగేయుడు "భీ ష్మడు" గా ప్రసిద్ధి చెందాడు.

దాశ రాజు పెంటనే తన కూతురు యోజన గంధి (సత్యవతి) ని శంతనునికి ఇచ్చి పివాహం జరి పించాడు. తన కుమారుడైన గాంగేయుడు, తన కోర్కె తీర్చడం కోసం చేసిన త్యాగాన్ని శంతనుడు ఎంతగానో

ప్రశంసించాడు.

"కుమారా, నీకు ఒక వరం ప్రసాదిస్తున్నాను. నీకు స్వచ్ఛంద మరణం ప్రసాదిస్తున్నాను. నువ్వు నీ ఇష్టం వచ్చినపుడు మరణించ వచ్చు" అని వరం ఇచ్చాడు.

శంతనుడికి సత్యవతి ద్వారా ఇద్దరు కొడుకులు పుట్టారు. వారు చిత్రాంగదుడు పిచిత్ర వీర్యుడు. వారు చిన్న వయసులో ఉండగానే శంతనుడు చనిపోయాడు. భీష్ముడు వారిని పెంచి పెద్ద చేశాడు. చిత్రాంగదుడిని చక్రవర్తిని చేశాడు.

చిత్రాంగదుడు అహంకారి. ఒక సారి చిత్రాంగదుడు ఒక గంధర్వ రాజుతో యుద్ధానికి తలపడ్డాడు. ఆ యుద్ధంలో చిత్రాంగదుడు చనిపోయాడు. తరువాత పిచిత్ర వీర్యుని చక్రవర్తిని చేశాడు భీష్ముడు.

కాశీ రాజు తన కుమార్తెలకు స్వయంవరం ప్రకటించాడు. భీష్ముడు తాను ఒక్కడే ఒంటరిగా కాశీ రాజ్యానికి వెళ్లాడు. కాశీ రాజు కూతుళ్లను

బలవంతంగా తన రథం మీద ఎక్కించుకొన్నాడు.

"కాశీ రాజా, స్వయంవరానికి వచ్చిన రాజులారా, నేను ఈ కన్యలను నా తమ్ముడు విచిత్ర వీర్యునికి ఇచ్చి వివాహం చెయ్యడానికి తీసుకు వెళుతున్నాను. మీకు చేతనైతే నన్ను అడ్డగించండి. ఎసి మీది రకాల వివాహ విధులలో, క్షత్రియులకు గాంధర్వము, రాక్షసము తగినవి. పైగా మీ అందరినీ జయించి, తీసుకుపో వడంపరమధర్మము" అని గర్వంగా పలికాడు.

అక్కడ ఉన్న రాజులు అందరూ భీష్ముని ఎదిరించారు. కానీ భీష్ముడు అందరినీ జయించాడు. కానీ సాల్వుడు అనే రాజు మాత్రం, పట్టు పడవ కుండా భీష్ముని వెంబడించాడు. భీష్మునికి సాల్వుని కి ఘోర యుద్ధం జరిగింది. అందులో సాల్వుడు ఓడిపోయాడు. వెనక్కు తిరిగాడు. భీష్ముడు హస్తినా పురానికి వెళ్లాడు.

కాశీ రాజు పుత్రీకలు అంబ, అంబిక, అంబాలిక అను కన్యలను

పి చిత్ర వీర్యున కు ఇచ్చి పివాహం చెయ్యడానికి ఏర్పాట్లు
చేస్తున్నాడు. అందులో పెద్ద కూతురు అంబ, భీష్ముని
తో ఇలా చెప్పింది:

"సాల్వడికి నన్ను ఇచ్చి పివాహం చెయ్యడానికి
నా తండ్రి సిద్ధులైతాడు. నాకు కూడా సాల్వడు అంటే
ఇష్టమే. కానీ మీరు నన్ను బలవంతంగా తీసుకు
వచ్చారు. ధర్మం మీరే నిర్ణయించండి" అని పలికింది.

పెంటనే భీష్ముడు అంబను కొందరు బ్రాహ్మణు
లను తోడు ఇచ్చి, సాల్వడిని వద్దకు పంపాడు. అంబిక,
అంబాలికలను పిచిత్ర వీర్యునికి ఇచ్చి పివాహం
చేసాడు.

పిచిత్ర వీర్యుడు అందమైన తన భార్యలతో కామ
భోగాలతో తేలియాడుతున్నాడు. రాచ కార్యాల
మర్చిపోయాడు. పిచ్చులవిడిగా కామభోగాలు
అనుభవించి అనుభవించి కడకు చనిపోయాడు.
ఇప్పుడు రాజ్యం రాజు లేని రాజ్యం అయింది.

ఒక రోజు సత్యవతి భీష్ముని చూచి

"కుమారా, ప్రస్తుతం ఈ భారత సామ్రాజ్యానికి
వారసులులేరు. నువ్వు ఒక్కడివే రాజ్యానికి అర్హుడివి.
కాబట్టి నువ్వే ఈ రాజ్యానికి చక్రవర్తివి. వఱుగా పెళ్లి
చేసుకొని, సంతానాన్ని కని ఈవంశాన్ని ఉద్ధరించు"
అని చెప్పింది.

"అమ్మా నేను ఆజన్మాంతం బ్రహ్మచారిగా
ఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేశాను. రాజ్యాధికారం ముట్టనని
శపథం చేశాను. ఇప్పుడు మీరు ఇలాపలకడం తగునా.
నేను మాత్రం నా బ్రహ్మచర్యవ్రతాన్ని విడువను.
శంతనుని వంశము వృద్ధి చెందేట్లు నాకు తెలిసిన
క్షత్రియ ధర్మాన్ని చెప్తాను వినండి. దీనిని
బ్రాహ్మణులతోనూ, ధర్మ విదులతోనూ ఆలోచించి
నిర్ణయం చెయ్యండి.

పూర్వము, పరశురాముడు క్షత్రియులొకాన్ని
సమూలంగా నాశనం చేసినపుడు, వారిభార్యలు, ఉత్తమ
మైన బ్రాహ్మణుల వలన సంతానాన్నికని, క్షత్రియ
వంశాలను నిలిపారు.

అదియును కాక, ఉతధ్యుడు, బృహస్పతి

అన్నద మ్ములు. ఉతధ్యుసి భార్య మమత. ఆమె
గ ర్భవతి. ఒక రోజు బృహస్పతి నోదరుడైన ఉతధ్యుసి
ఇంటి కి వచ్చాడు. మమతను చూచాడు. దేవర
న్యాయాన్ని అనుసరించి మమత తో పొందు కోరాడు.
అప్పటికే మమత గ ర్భంలో ఉన్నబాలుడు దీనిని
వ్యతికేరించాడు. ఇదిధర్మ వ్యతిరేక మని పెద్దగా
అరిచాడు. బృహస్పతికి కోపం వచ్చింది. ఆ బాలుడు
ని పుట్టు గుడ్డిగా శపించాడు.

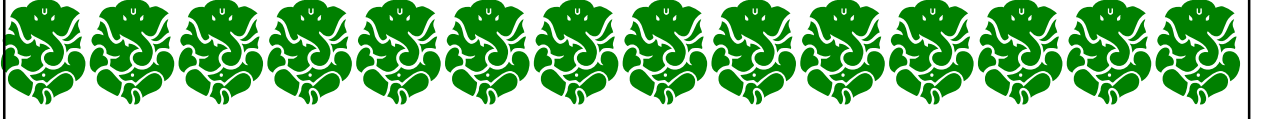

ఆ బాలుడే దీర్ఘత ముడు. దీర్ఘత ముడు గుడ్డి
వాడైనా వేద వేదాంగాలు అభ్యసించాడు. ప్రద్యేషిణి
అనే కన్యను పివాహ మాడాడు. అతనికి చాలా
మంది పుత్రులు కలిగారు. కాని ప్రద్యేషిణికి మాత్రం
భర్త మీద ప్రేమ లేదు. అదే పిషయం దీర్ఘత ముడు
అడిగాడు.

"భరించే వాడు భర్త. భరింప దగినది భార్య.
కాని ఇన్నాళ్లు నేను నీన్న భరిస్తున్నాను. ఇంకా ఎంత
కాలం భరించాలి. నా చేత కాదు. నువ్వు వేరే చోటికి
పెళ్లు" అని పలికింది ప్రద్యేషిణి.

దీర్ఘత ముని కి కోపం వచ్చింది. దీర్ఘత ముడు ఆడ
వాళ్లకు ఒక శాప మిచ్చాడు. "భర్త లేని భార్యలు, ఎంతటి
వారైనా, అలంకారాలు లేకుండా, తాళి లేకుండా,
దయనీయమైన బతుకు బతుకుదురు కాక" అని శాపం
ఇచ్చాడు.

ప్రద్యేషిణి కి కూడా కోపం వచ్చింది. తన
కొడుకులను పిలిచి "ఈ ముదుసలిని ఎక్కడికైనా
తీసుకుపోయి పిడిచిపెట్టండి" అని కోరింది.

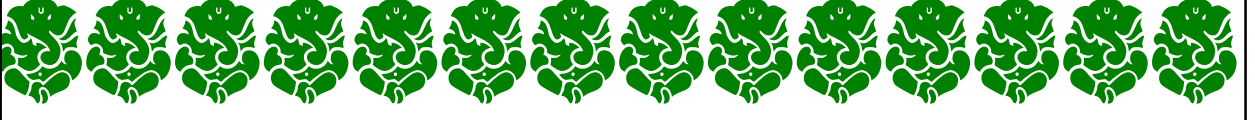

తల్లి మాట మీద కొడుకులు, దీర్ఘత ముని
తాళ్లతోకట్టి ఒక నదిలోపడవేసారు. దీర్ఘత ముడు
వేదాలు వల్ల వేస్తూ నదిలో కొట్టుకుపోతున్నాడు. బలి
అనే రాజు దీర్ఘత ముని చూచాడు. అతని పాండిత్యానికి
సంతోషించాడు. కట్లు విప్పి తనతో తన ఇంటికి
తీసుకొనివెళ్లాడు.

"మహత్మా, తమరు ఎవరో నాకు తెలియదు. కానీ
మీరు ఉత్తమ మైనబ్రాహ్మణులు. నాకు సంతానం లేదు.
దయచేసి నాకు సంతానం ప్రసాదించండి" అని కోరాడు.
తన భార్య అయిన సుధేష్ఠను దీర్ఘత ముని వద్దకు

పెళ్ల మన్నాడు.

సుధేష్ణకు దీర్ఘత ముని చూస్తే రోత కలిగింది.
అందుకని తన మాదిరే ఉన్న తన దాసీని అలంకరించి దీర్ఘత ముని వద్దకు పంపింది. దీర్ఘత ముని వలన ఆ దాసీ దానికి పదకొండు మంది కొడుకులు పుట్టారు.

బలీ వారిని చూచి "మహత్మా, వీరు నా కొడుకులేనా?" అని అడిగాడు.

"కాదు మహారాజా. వీరు నీ వంశంలో పుట్టిన వారు కాదు. దాసీ పుత్రులు" అని చెప్పాడు.

బలీ మరల తన భార్య సుధేష్ణను దీర్ఘత ముని వద్దకు పంపాడు. చేసేది లేక వెళ్లింది. వారికి అంగరాజు అనే కొడుకు పుట్టాడు.

కాబట్టి, విధిలేని పరిస్థితుల్లో ఉత్తమ బ్రాహ్మణుల వలన సంతానం పొందటం అనాదిగా వస్తున్న ఆచారం. ఇది ధర్మ పిరుద్దము కాదు. అందుకని మనము ఇప్పుడు

ఒక ఉత్తమమైన బ్రాహ్మణుని తీసుకు రావాలి. అతను ఈ కురు వంశాన్ని ఉద్ధరిస్తాడు" అని పతి కాడు భీష్ముడు.

ఇది అంతా పిన్న సత్యవతి కి ఒక ఆలోచన వచ్చింది. తను కన్యగా ఉండగా పరాశరుని వలన పుట్టిన వ్యాసుడు గుర్తుకు వచ్చాడు. వెంటనే ఈ విషయం భీష్మునికి చెప్పింది.

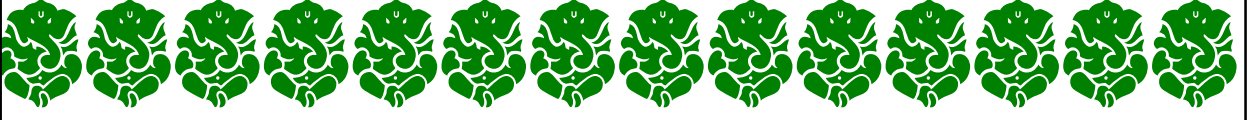

"కుమారా, వ్యాసుడు సమస్త ధర్మాలు తెలిసినవాడు. గొప్ప తపస్వి. ఆయన వలన నీ తమ్ముడి భార్యలకు సంతానం కలుగుతుంది" అని చెప్పింది. వెంటనే మనసారా తన కుమారుడైన వ్యాసుని ప్రార్థించింది. వ్యాసుడు తల్లి ముందు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. చాలా రోజుల తర్వాత వచ్చిన కొడుకును చూచి ఆనందించింది సత్యవతి. వ్యాసుడు తల్లికి నమస్కరించాడు. భీష్ముడు వ్యాసుని సత్కరించాడు.

సత్యవతి కుమారుని చూచి "కుమారా, ఈ రాజ్యానికి అంతా వారసుడైన ఈ భీష్ముడు తన భీషణ ప్రతిజ్ఞతో, వివాహానికి, రాజ్యాధికారానికి దూరం అయ్యాడు. నాకు వేరే కుమారులు లేక పోవడం వల్ల ఈ

వంశం ఇంతటితో ఆగి పోయే ప్రమాదం ఉంది. ధర్మ సమ్మతమైన దేవర న్యాయమున, నీ తమ్ముని భార్యలయందు సంతాన ము పొందుము." అని చెప్పింది సత్యవతి.

"అమ్మా నీవు ఆజ్ఞాపించినట్లే చేస్తాను" అని అన్నాడు వ్యాసుడు.

"దేవర న్యాయ మనగా, ఎవ్వరైనా ఒక మహా రాజుకు సంతాన ము లేనపుడు గానీ, సంతాన హీనుడిగా మరణించినపుడు గానీ, ఆ మహా రాజు భార్య, ఒక వేద పిదుడు, పుణ్య చరితుడు, సద్గుణ సంపన్నుడు అయిన బ్రాహ్మణుని తో సంగమించి సంతాన మును పొందుట).

సత్యవతి తన పెద్ద కోడలు అంబికను ఆ రోజు రాత్రి వ్యాసుని వద్దకు పంపింది. వ్యాసుడు వచ్చాడు. సన్నగా, నల్లగా పొడుగ్గా, జడలతో పిక్కతంగా ఉన్న వ్యాసుని చూచి భయంతో కళ్లు మూసుకుంది అంబిక. వ్యాసుడు ఆమెకు పుత్ర దానం చేసాడు. అంబికకు మహా బల పరాక్రమ వంతుడైన కొడుకు పుట్టాడు కానీ సంగమ కాలంలో ఆమె కళ్లు మూసుకున్నందున గుడ్డివాడుగా పుట్టాడు. అతనే ధృతరాష్ట్రుడు.

సత్యవతి తన రెండవ కోడలు అంబాలీ కను
వ్యాసుని వద్దకు పంపింది. వ్యాసుడు రాగానే, అంబాలీ క
భయంతో వణికి పోయింది. తెల్లగా పాలి పోయింది. అందుకని
ఆమెకు, మహా పరాక్రమవంతుడు, గుణవంతుడు,
వంశకర్త అయిన కొడుకు పుట్టాడు. కాని సంగమ కాలంలో
ఆమె పాలి పోయినట్టు అయినందున, ఆ కొడుకు పాండు
వర్ణం అంటే తెల్లని వర్ణం తో పుట్టాడు. అతనే పాండు
రాజు.

కాని అంబాలీ కకు గుడ్డి వాడైన కొడుకు పుట్టినం
దుకు దుఃఖించింది సత్యవతి . మరొక కుమారుడి
ని ప్రసాదించమని వ్యాసుడిని కోరింది. దానికి వ్యాసుడు
సమ్మతించాడు. మరొక రూప వంతుడైన పుత్రుని ప్రసా
దించాను అన్నాడు.

పెంటనే సత్యవతి పెద్ద కోడలు అంబాలీ కను
మరల వ్యాసుని వద్దకు వెళ్ళమని కోరింది. కాని
అంబాలీ కకు వ్యాసుని వద్దకు వెళ్ళి సంగమించడం
ఇష్టం లేదు. కాని అత్తగారి మాట కాదనలేక, తనదానీ
దానికి తన మాదిరి అలంకరణ చేసి వ్యాసుని వద్దకు
పంపింది.

ఆమె దాసీ కాబట్టి ఆమె వ్యాసుని చూచి భయపడ
లేదు, అసహ్యించుకోలేదు. హఠాగా వ్యాసునితో కామక్రీడ
లలో తేలియాడింది. కాబట్టి ఆమెకు, మాండవ్య మహా
ముని శాపం కారణంగా యమధర్మ రాజు, ఆ దాసీ
గర్భంలో ధర్మ పిడుగు, సర్వ లక్షణ సంపన్నుడైన
పిడుగుడుగా జన్మించాడు.

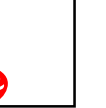
ఇప్పుడు జన మేజయునకు ఒక సందేహం వచ్చింది.

"వైశంపాయన మునీంద్రా, యమధర్మ రాజుకు
మాండవ్య మహర్షి శాపం ఎందుకు ఇచ్చాడు" అని
అడిగాడు.

దానికి వైశంపాయనుడు ఇలా చెప్ప సాగాడు.
మాండవ్యుడు అనే మహాబుద్ధి ఉండేవాడు. ఆయన ఊరి
పెలుపల ఒక ఆశ్రమం కట్టుకొని, ప్రశాంతంగా తపస్సు
చేసుకుంటున్నాడు. ఒక రోజు కొందరు దొంగలు రాజు
గారి ధనాన్ని దొంగిలించి, సైనికులు పెంటపడగా
పరుగెత్తుకుంటూ అటుగా వచ్చారు. అక్కడ ఉన్న

ఆశ్రమం చూచి అందులో దాక్కున్నారు. సైనికులు వచ్చి
మాండవ్యుని చూచి "అయ్యా, ఇటుగా ఎవరన్నా దొంగలు
వచ్చారా" అని అడిగారు. మౌన ప్రతంలో ఉన్న
మాండవ్యుడు జవాబు చెప్పలేదు.

సైనికులు ఆశ్రమంలో ప్రవేశించి, అక్కడ దా
క్కున్న దొంగలను పట్టుకున్నారు. మాండవ్య మహా
ముని కి కూడా దొంగలతో సంబంధం ఉందని అను
మానించి దొంగలతో సహా మాండవ్య మహా మునిని పట్టి
బంధించి రాజు గారి ముందు నిలబెట్టారు.

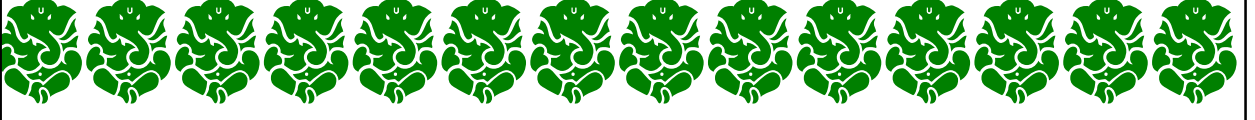

రాజు గారు ఆ దొంగలకు మరణ శిక్ష విధిం
చారు. సవయం చేసినట్టు అనుమానిస్తున్న మాండవ్యుని
కి ఇనప శూలం మీద కూర్చోబెట్టి మని శిక్ష విధిం
చాడు. కానీ మాండవ్యుడు ఆ శిక్షకు భయపడక,
తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు.

ఒక రోజు రాత్రి కొంత మంది మహారుషులు
పక్షుల రూపంలో వచ్చి మాండవ్యుని చూచి "ఓ మహర్షీ,
మహానుభావుడైన నీకు ఈ శిక్ష వేసిన వారు ఎవరు?"
అని అడిగారు.

దాసి కి మాండవ్యుడు నప్పి "నా పూర్వ జన్మ
పాప ఫలాన్ని అనుభవిస్తున్నాను. దీనికి ఒక రిసి
సిందించ పనిలేదు" అన్నాడు.

ఈ పిషయం అక్కడ కాపలా ఉన్న భటులు పిసి
రాజు కు చెప్పారు. రాజు గారు వెంటనే అక్కడ కు
వచ్చి, మాండవ్యుని కిందికి దించ మని ఆజ్ఞాపించాడు.
కాసి ఆ శూలం అతని శరీరం నుండి వెలుపలికి
రాలేదు. అక్కడికి దాసిని నరికించాడు. శూలంలో
కొంత భాగం శరీరంలో మిగిలి పోయినందున
మాండవ్య మహా మునికి "ఆణి మాండవ్యుడు" అనే
పేరుతో ప్రసిద్ధి చెందాడు.

తరువాత ఆ మాండవ్యుడు యమ పురికి వెళ్లాడు.

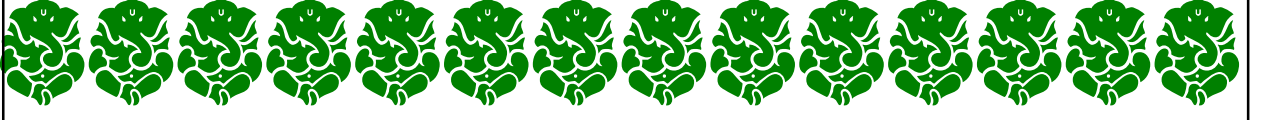

"యమధర్మ రాజా, మహా రాజు నాకు అంతటి శిక్ష
వెయ్యడానికి నేనే మి తప్పు చేసాను?" అని అడిగాడు.

"మహా మునీ నువ్వు నీ చిన్న తనంలో తూనీ
గలను పట్టుకొని చిన్న చిన్న మేకులకు గుచ్చి ఆనం
దించావు. అందుకని ఆ ఫలం ఇప్పుడు అనుభవించావు"

అసి అన్నాడు యముడు. దాసి కి మాండవ్యసి కి కోపం వచ్చింది.

“యమ ధర్మ రాజా, పిల్లలు 14 ఏళ్లు వచ్చేవరకు బాలురు అసి పిలవబడతారు. ఆ వయసులో ఏదీ తెలిసి చెయ్యరు. కాబట్టి ఈ రోజు మొదలు 14 ఏళ్ల లోపు పిల్లలు ఏమీ చేసినా అది తప్పు కాదు. పెద్దగా పాపం కాదు. కాసి 14 ఏళ్ల లోపు పిల్లలకు ఎవరన్న అపకారం చేస్తే అది పెద్ద తప్పు అవుతుంది” అసి నిర్ణయం చేసాడు. (ఈ చట్టం ఈ నాటికీ “Juvenile Act” గా అమలులో ఉంది).

“కాసి యమధర్మ రాజా, నేను బాల్యంలో చేసిన చిన్న పాటి తప్పుకు నాకు ఇంత పెద్ద శిక్ష విధించావు. కాబట్టి నువ్వు శూద్ర యోసి యందు జన్మించు” అసి శాపం పెట్టాడు. అందుకని యమధర్మ రాజు వ్యాసుడి వలన, దాసి దాసి గర్భం లో నుండి పిదురుడు గా జన్మించాడు.” అసి వైశంపాయనుడు జనమేజయునకు పివరించాడు.

(మహాభారత ము—అది పర్వ ము—చతుర్థాశ్వాస ము
(fourth chapter) సమాప్త ము.)

